

МОТИВИ

към проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за независимия финансов одит

Основната цел на предложения законопроект за изменение и допълнение на Закона за независимия финансов одит (ЗНФО) е да се редактират отделни разпоредби, което се налага от натрупаната практика в резултат на близо тригодишното прилагане на закона, като се попълнят някои празноти в него, както и да се продължи процесът на хармонизиране на българското законодателство с правото на Европейския съюз в тази област.

Законопроектът е изготвен с оглед необходимостта от по-голяма яснота по отношение на някои текстове в закона при транспониране на изискванията на европейското законодателство (Директива 2006/43/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 17 май 2006 г. и Директива 2014/56/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 г.). В тази връзка с настоящия проект се въвеждат:

- изискване за уведомяване на компетентните органи на съответните държави по произход за всеки вписан в регистъра по чл. 20 от ЗНФО регистриран одитор;
- изрична норма относно изискването за поддържане на професионален скептицизъм от регистрираните одитори;
- задължение при изпълнение на ангажменти за задължителен финансов одит в предприятие от обществен интерес одиторските дружества да извършват специална проверка относно правоспособността на отговорните за одита одитори;
- изискване за гаранции, че не само органите за управление и контрол в одитираните предприятия, но и свързаните с тях лица, няма да могат да се намесват и да влияят по никакъв начин върху работата на регистрираните одитори;
- допълнителни гаранции за адекватност на прилаганите от регистрираните одитори политики и процедури и изискване за ежегоден преглед и оценка на системата за вътрешен контрол на качеството;
- изрично изискване, когато за целите на инспекции или разследвания от Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори (КПНРО) се ползват външни експерти, да не е налице конфликт на интереси спрямо проверяваните регистрирани одитори, както и експертите да не участват във вземането на решения от инспекционните/разследващите екипи и от комисията;
- допълнително детайлизиране на нормативните изисквания при изпълнението на проверки и разследвания по жалби и сигнали;
- регламентиране на процедура за отнемане на делегирана от КПНРО на професионалната организация дейност по контрол за гарантиране на качеството на професионалната дейност на регистрираните одитори, неаудитиращи финансови отчети на предприятия от обществен интерес.

С цел осигуряването на допълнителна сигурност на информацията, предназначена за обществото, както и с оглед на обстоятелството, че комисията носи крайната отговорност за придобиването на право да се упражнява дейност като регистриран одитор, законопроектът предвижда разделяне на функциите по организиране и поддържане на

регистрите на дипломираните експерт-счетоводители и на регистрираните одитори. Предвижда се, така както е в 2/3 от компетентните органи в рамките на Европейския съюз, КПНРО да осъществява пряко дейностите по вписване и отписване на одиторите в регистъра по чл. 20 от ЗНФО. Освен това, за да се гарантира, че професията се упражнява от лица с необходимите знания и умения, законопроектът предвижда одиторите, които 4 и повече години са били отписани от регистъра по чл. 20 от ЗНФО да бъдат вписвани повторно след провеждането на едногодишно обучение.

Законопроектът предвижда промяна в сроковете за ротация на одиторите при задължителен финансов одит на годишни финансови отчети на предприятията от обществен интерес в съответствие с промените в Етичния кодекс на професионалните счетоводители, издаден от Международната федерация на счетоводителите чрез Съвета за международни стандарти по етика за счетоводители (в сила от месец юни 2019 г.). Целта е уеднаквяване на подхода спрямо регистрираните одитори (физически лица и одиторски дружества) и отговорните одитори, като се елиминират неудобствата при одиторските дружества поради различните изисквания в момента към тях и към техните отговорни одитори.

Внасят се допълнения към изискванията за състава и дейността на одитните комитети на предприятията от обществен интерес. Регламентират се и допълнителни механизми във връзка с отговорностите на надзорния орган относно наблюдение на пазара на одиторски услуги на предприятията от обществен интерес и оценка на дейността на одитните им комитети – създаване и поддържане на регистър на одитните комитети, както и обвързване функциите на председателите им със съответните отговорности.

За постигане на по-добро взаимодействие между комисията и одитните комитети на предприятията от обществен интерес във връзка с качеството на услугите по задължителен финансов одит, проектът предвижда възможност комисията да уведомява одитните комитети за резултатите от извършени инспекции и разследвания на техните одитори. Във връзка с това и с цел осигуряването на по-добри условия за изпълнение на възложените от закона функции на одитните комитети, със законопроекта се предлага в публичния регистър на регистрираните одитори, както и в докладите за прозрачност на регистрираните одитори на предприятията от обществен интерес, да се публикуват оценките на комисията в резултат от изпълнените инспекции за гарантиране на качеството на професионалната им дейност.

С цел облекчаване на процедурата по налагане от професионалната организация на дисциплинарни наказания, свързани с лишаването от право да се упражнява одиторската професия, проектът предвижда изключване на комисията от процеса по тяхното обжалване и съответно обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс директно пред съда.

Предвидени са изменения и допълнения в административнонаказателните разпоредби на закона. Предложението за въвеждане на института на споразумението за прекратяване на административнонаказателното производство е мотивирано от повишаване ефективността, както и необходимостта от ускоряването и оптимизиране на административнонаказателните производства. В съответствие с изискванията на Директива 2006/43/ЕО в тази насока (директивата определя постъпателност по отношение прилаганите административни наказания), проектът предвижда възможност за сключване на такова споразумение еднократно, при установено за първи път административно нарушение.

Предвидените в законопроекта промени ще доведат до по-пълно съответствие на националното законодателство в областта на независимия финансов одит с правото на Европейския съюз.

Ще бъдат създадени условия за повишаване на ефективността в работата на заинтересованите лица – КПНРО и надзорните и регулаторни органи на предприятията от

обществен интерес, регистрираните одитори (при изпълнението на ангажименти за задължителен финансов одит на финансови отчети на предприятията от обществен интерес), одитните комитети (по отношение установените им по закон функции), както и на потребителите на одитирана финансова информация.

Изменението в Закона за статистиката се налага, тъй като комисията за публичен надзор над регистрираните одитори поема поддържането на национален регистър, предвиден в закон.

Предложеният проект няма да доведе до въздействие върху държавния бюджет.

Във връзка с поемането на поддръжката на регистъра, с Постановление № 175 на МС от 11.07.2019 г. за одобряване на допълнителни разходи по бюджета на Комисията за публичен надзор над регистрираните одитори за 2019 г. са одобрени допълнителни разходи по бюджета на Комисията в размер на 244 000 лв. за изграждане на информационни системи.

С § 47 от проекта на акт се предлага отмяна на Указ № 1074 за ограничаване заемането на отчетнически, материалноотговорни и други длъжности от осъдени лица, който е издаден през 1974 г., с последно изменение от 1988 г. Съгласно извършен от Министерство на правосъдието анализ на съдебната практика по Указ № 1074 е установено, че последните съдебни решения, постановени по акта са от 1989 г., т. е. същият акт практически не се прилага. Разпоредби относно отчетническата трудова функция се съдържат в Кодекса на труда.

Също така се предлага изменение на Указ № 2242 от 1987 г. за свободните зони, като се премахват ангажиментите на министъра на финансите по координацията и контрола на дейностите в свободните зони, тъй като тези зони вече нямат особен статут и за тях не се прилагат специални режими, а европейските правила – Митническият кодекс. При установяване на нарушения се прилага общия ред, уреден в Закона за митниците. Към момента в България функционират 3 свободни зони: в Пловдив, Русе и Бургас, които осъществяват по-скоро посредническа дейност.